

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. I. Radix difficultatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

TRACTATUS QUINTUS

DE PROBABILITATE SVBJECTIVA;
& objectivâ, & utriusque certitudine, necessita-
te, & sufficientiâ.

DISPUTATIO XVIII.

*De certitudine ad sine peccato, aut honestè formaliter
operandum necessariâ.*

SUMMARIUM.

Quaestiones agendae, n. 1.

N. 1.

PPULIMUS, spirante pro-
pitiâ Divini Flaminis au-
râ, ad ultimum Probabili-
tatis Tractatum. Faxit Op-
timus Deus, ne in ipso por-
tu naufragium subeamus:
multiplex equidem se se no-
bis offert gravissima difficultas. Prima, an
ut quis sine peccato, aut honestè operetur,
necessarium sit iudicium certum de non
peccato, aut honestate operationis? Secunda,
quæ, & qualis esse debeat hæc certitudo?
Tertia, an talis certitudo conveniat ipsi opi-
nioni certò probabili, aut probabiliori; an
verò necessarium sit præter iudicium direc-
tum probabile, aliud reflexum evidens de
non peccato, aut honestate operationis?
Quarta, an satis sit conscientia speculative,
aut practice dubia? Quinta, an ita neces-
sarium sit iudicium directum probabile, aut
probabilius, absolutum de veritate rei, ad
sine peccato, aut honestè operandum, ut sa-
tis non sit iudicium certum de objectivâ
probabilitate, aut probabilioritate opinio-
nis directæ, suspensio omni iudicio directo
probabili, aut probabiliori, incertè vero?

Tom. III.

SECTIO I.

*Radix difficultatis, & mens ferè omnium
Doctorem.*

§. I.

Radix difficultatis.

SUMMARIUM.

*Syllogismus, cui præsens Tractatus insudat, n. 2.
Communis responsio Probabilistarum est, quòd
iudicium probabile non sit regula immediata
recte operationis, n. 3.*

Explicatur, n. 4.

*Dicunt Probabilistæ Reflexisse operationem re-
gulari immediatè ab hoc iudicio reflexo, Li-
cet sequi omnem certò probabilem pra-
cticè, Ibid.*

*Hoc dicunt, quia necessarium est iudicium cer-
tum; nulla autem opinio, eisi probabilior, est
certa, n. 5.*

*Ostendo, quòd eodem modo discurre potest in sen-
tentiâ Probabilistarum, n. 6.*

UT ad primam difficultatem accedam, N. 2;
ecce radix illius. Ultimum conscientiae
dictamen, à quo operatio regulatur, debet
esse

esse certum de non peccato, aut de honestate actus, ut unanimiter sentiunt omnes TT. & nos pluries innuimus: sed opinio probabilis non est certa, imò est incerta, ut docuimus: ergo nulla opinio probabilis esse potest ultimum dictamen conscientie. Huic syllogismo clarè solvendo præfens Tractatus insudat.

N. 3. Communissima responsio Doctorum nobiscum tuentium licitum opinionis probabilis usum est, iudicium probabile de non peccato, aut de honestate operationis, nec esse, nec esse posse regulam immediatam formalem, & proximam sufficientem ad rectè operandum, quia tale iudicium eo ipso quod est tantum probabile de non peccato, aut de honestate operationis, non est certum, si autem non est certum, eo ipso non potest esse regula: ergo regula immediata formalis proxima operationis esse debet aliud iudicium moraliter certum reflexum de licito usu opinionis probabilis.

N. 4. Explico. Demus opinionem asserentem licere die festo piscuram, esse probabilem. Volitio pingendi die festo, inquiunt Reflexistæ, non regulatur immediatè ab ipsa opinione, seu ab hoc iudicio probabili, *Licet die festo piscetur*; cum enim hoc iudicium sit tantum probabile, eo ipso non est certum, quod liceat die festo pingere; ergo non potest esse regula volitionis honestæ, de pingendo die festo: regulatur itaque ea volitio, inquiunt, ab hoc iudicio reflexo, *Licet sequi hanc opinionem certò practicè probabilem*: quod iudicium dicunt esse certum, quia deducitur ex duplici præmissa certà, nempe ex his: *Licet sequi omnem opinionem certò probabilem practicè: sed hac opinio, licet pingere die festo, est certò probabilis practicè: ergo licet hanc sequi*. Ecce hoc ultimum iudicium per modum consequentis reflectens supra licitum usum talis opinionis practicè probabilis, est (aiunt) regula immediata formalis, & proxima certificans de non peccato, imò de honestate volitionis pingendi die festo.

N. 5. Si autem quaeratur cur Reflexistæ ita discurrant, & appellent ad hoc dictamen reflectens supra licitum cuiusque opinionis certò probabilis practicè usum; ratio est; quia cum iuxta omnes certum sit non licere operari cum conscientia practicè dubià peccati, adeoque ad rectam operationem necessarium sit iudicium certum de non peccato, aut de honestate operationis, hinc est, quod cum conscientia probabilis non sit conscientia certa, nec excludat dubium, (hoc enim (inquiunt, falso tamen) à solà certitudine excluditur) hinc est (aiunt) quod conscientia probabilis satis non est ad fine peccato, aut

ad honestè operandum: ergo necessarium prorsus est aliud iudicium certum reflexum de licentià sequendi conscientiam probabilem: quod iudicium reflexum de licito usu opinionis probabilis est ipsa conscientia certificans de non peccato operantem, & est immediatè dirigens ipsam volitionem picturam. Ita discurrunt ferè omnes Probabilistæ, & ideo vocantur Reflexistæ.

Immo eodem modo discurri potest in sententià Probabilioristarum. Vel enim ad fine peccato operandum necesse est iudicium certum de non peccato, vel non? Si non; ergo idem dicent Probabilistæ. Si est; ergo vel hac certitudo convenit ipsi iudicio probabiliori; hoc autem idem dicent Probabilistæ de quolibet iudicio directò certò probabili practicè: vel aliunde ea certitudo petenda est, nempe à iudicio reflexo supra licitum, imò necessarium usum opinionis probabilioris.

§. II.

Mens Doctorum.

SUMMARIUM.

Divido Doctores in duas classes, n. 7.

Prima eorum, qui dicunt opinionem probabilem fieri certam per iudicium reflexum moraliter certum de licito usu opinionis probabilis, n. 8.

Doctores hoc sentientes, ibid.

Secunda eorum, qui negant requiri iudicium certum de honestate actus, sed satis esse probabile, n. 9.

DD. ibid.

Puto omnes DD. convenire in hoc, quod requiratur iudicium certum, etsi disconveniant in eius certitudinis origine, n. 10.

Ostendo convenire omnes in necessitate aliquæ certitudinis de non peccato, n. 11.

Ostendo ipsos Probabilistas non Reflexistas petere hanc certitudinem, & hanc inesse iudicio probabili, n. 12.

DD. hoc tuentes, ibid.

Id ipsum dicunt Probabilioristæ de iudicio probabiliori, etsi negent necessitatem iudicii reflexi, n. 13.

Melius dividi possunt DD. in eos, qui certitudinem derivant a iudicio reflexo, & in eos, qui ipsi iudicio probabili intrinsecam asserunt, ib.

Nam supponitur, ut certum, quod ad rectè agendum necessaria sit certitudo. TT. hoc tuentes, n. 14.

Explicatà communissimà circa præfentem difficultatem Doctorum mente, stando quoque communi Doctorum placito, dividam Authores in duplicem classem, quidquid modo sit, an hæc divisio bona sit.

Prima est (inquiunt) eorum, qui volunt, quod opinio minus probabilis fiat tuta ob quod iudicium